

DELBÁCSKA

I. ÉVFOLYAM
165

Szerkesztőség: Templomudvar 2. szám
Kiadóhivatal: Péter király-u. 30. szám
Sürgőnycim: Délbácska. Telefon 137 sz.

NOVISAD, 1925 JULIUS HÓ 19
VASÁRNAP

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy óra 35 dinár, három óra 105 dinár,
félévre 210 dinár, egész évre 420 dinár.

Egyes száma ára:
1 1/2 Dinár

Tisztelt közgyűlés...

A „Délbácska“ hasábjain néhány hónappal ezelőtt részletesen ismertettük a csehszlovákiai nyelvtörvényt, amelynek rendelkezései teljes mértékben biztosítják az anyanyelv tiszteletét még olyan részről is, amelyről a nyelvtörvény megjelenéséig erre nem sok hajlandóság mutatkozott. A csehszlovák nyelvtörvény kimondja, hogy ott, ahol a helység lakosságának legalább husz százaléka egy kisebbséghez tartozik, ez a kisebbségi nyelv is hivatalos nyelv, s a tanácskozáson ezen a nyelven korlátozás nélkül bárki felszólalhat, s bárki követelheti, hogy a tanácskozások jegyzőkönyvét ezen a nyelven is vezessék. A „pressburgi“ polgár tehát nyugodtan beszélhet németül, s ha a komáromi polgárnak nem tetszik valami legionista kilengés, magyarul mondja el a véleményét, ha véletlenül tagja a város törvényhatósági bizottságának...

A subotícai magyar-radikális klub elnöke csütörtökön magyar nyelven próbált felszólalni a subotícai kiszélesített városi tanács ülésén:

— Tisztelt közgyűlés, kezdte beszédét, de folytatni már nem volt módjában, olyan vihart támasztott a két, egyebekben teljesen ártatlan szó. Hetedik éve szünetel a Vojvodina területén a kisebbségi nyelvek polgárjoga, s a subotícai kísérlet kudarcra azt bizonyítja, hogy a lelkek összebékülésének lassu processzusa ma még egy lépéssel sem jutott közelebb ahhoz a lehetőséghez, hogy megteremtsek nálunk is egy, a csehszlovákiaihoz hasonló nyelvtörvényt. Hetedik éve hallgat a közigazgatás hivatalos nyelvgyakorlatában a magyar és a német szó. Ezen hét év alatt sem a magyar, sem a német kisebbség egyetlen egyszer sem kísérletezett azzal, hogy megpróbálja, török-e nyelvét, vagy sem? Csütörtökön végre egy vojvodinai magyar polgárnak, nem tudni, mi okból eszébe jutott végrehajtani ezt a mindenképpen kétes kimenetelű kísérletet. A lesújtó eredményen alig változtat valamit az, hogy a felszólaló elnöke a subotícai magyar radikális klubnak, s mint ilyen természetesen kevésbé megbízhatatlan, de mégiscsak „államellenes“ elem, egyébként nem tartották volna szükségesnek megakadályozni, hogy anyanyelvén mondja el észrevételeit. Hinni merjük, hogy a magyar — radikális klub subotícai elnöke kísérletezéseinek kudarcra után levonja a konzekvenciákat a radikálisok toleranciáját illetően.

Novisad városi kiszélesített tanácsába nemrégint kinevezték néhány magyar polgárt is. A magyar tanácsstagok közül eddig egyet sem láttunk a közgyűléseken és még kevésbé tapasztalhattuk náluk a bátorság olyan megnyilvánulását, amilyen elengedhetetlen volna egy magyarnyelvű felszólaláshoz. Valamikor pedig, a régi magyar impérium idején senkisémm látta az államnyelv inzultálását abban, ha egy novisadi szerb polgár szerbül szólalt fel. A város nemzetiségi megoszlása akkoriban nagyjából ugyanaz volt, ami ma, sőt az új statisztika legfeljebb a szerb polgárokat nézve kedvezőbb. Régen mégis zavartalanul lehetett szerbül beszélni, sőt felváltva volt a városnak szerb polgármestere és szerb főkapitánya. Novisad polgárai nagyon jól tudják, hogy akkoriban sokkal ügyetlenebb a nemzetiségi érzékenységre, mint most, amikor Európa új berendezkedése állítólag gyakorlatilag alkalmazza a népszuverenitás elvét. Novisad minden óslakos polgárának tudnia kell,

hogy itt valamikor nem volt üres szó az állampolgári egyenlőség, s egyforma tiszteletben részesült minden nyelv. Csak az volt a baj, hogy akkor reak-

ció volt és a nemzetiségek elnyomása, ma pedig a népszuverenitás elve, a demokrácia érvényesül minden vonalon... (B. K.)

Rádics szabadlábbon

A király pertörleszt rendelt el ügyében — Rádics távirata

A király hétfőn fogadja Rádicsot

Z a g r e b. A zagrebi rendőrség tegnap távirati utasítást kapott a belügyminisztertől, hogy az internált horvát parasztpárti vezetőket dr. Macsek Vlatkot, Krnjević Józsefet, Kossutics Agostont, Kossutics Szeptánt és Predavec Josipot azonnal helyezze szabadlábba. Bedeković rendőrőrnök a távirat vétele után délelőtti 11 órakor közölte az internáltakkal a belügyminiszter rendeletét és szabadlábba helyezte őket. A szabadlábba helyezett rádicspárti vezetők dr. Macsek kivételével — aki beteg — azonnal a törvényszékre mentek, hogy üdvözöljék Rádics Szeptánt.

A törvényszék elnöke déli egy órakor közölte Rádics Szeptánnal, hogy a király legfelsőbb kéziratral pertörleszt rendelt el ügyében. Rádics Szeptán „Hála Istennek, a népnek és királynak“ szavakkal fogadta a törvényszéki elnök közlését.

Rádics Szeptán a börtönből való kiszabadulása után a következő táviratot intézte Pasics miniszterelnökhöz, amit a tegnap délutáni minisztertanácson felolvastak:

Sőtét köd által egymástól elválasztva és egymást nem ismerve, hazugságok révén egymástól elriasztra éltünk eddig, én azonban meggyőződtem arról, hogy a nemzet megegyezését akarja és nem látva és nem hallva dolgozott ennek a nagy műnek a létrehozásán, hogy mi szerbek és horvátok, mint ennek az új államnak az alapja, megteremtjük a szláv nép államát. Szabadságban és jólétben, praktikus és okosan, az emberiség és béke érdekében fogunk dolgozni. Hála a mindenhatónak, hogy kegyelmes volt megengedni, hogy én teremsem meg e nagy művet. Rádics Szeptán.

Ófelsége ma Blédbé utazik és hétfőn kihallgatáson fogadja Rádics Szeptánt, aki unokaöccse Rádics Pavle agrárreform miniszter kíséretében utazik Blédbé.

Huszonöt százalék jövedelmi adót

kell fizetni a munkásoknak

Ismeretes, hogy az összes nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kötelesek, állandó fizetésű alkalmazottaikat évente bejelenteni a pénzügyigazgatóságnál, kimutatva az alkalmazottak keresetét a IV. osztályú kereseti adó kirovása végett.

Ez egy ósri megadóztatási forma, amelynek minden vállalat ma már minden felszólítás nélkül aláveti magát, úgy, hogy a pénzügyigazgatóságnak a bejelentés esetleges hiánya miatt soha sem lehetett panasza.

A bevallások alapján a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok alkalmazottai körülbelül 2—6 százalékos menő adó kivonásban részesek, amelyhez még hozzászámítandó a községek által kirótt autonóm adóösszeg is. Eddig az volt a gyakorlat, hogy a vállalatoknál a létminimumot lényegesen meghaladó jövedelmet élvező fontosabb munkakörrel megbízott tisztviselők (igazgatók, helyettes igazgatók, cégvezetők stb.) progresszív alapon külön jövedelmi pótdadót is fizettek.

Most jelent meg azonban a pénzügyigazgatóság egy felszólítása, amely úgy rendelkezik, hogy az összes évi 2500 dinárnál nagyobb jövedelmi adó kirovása miatt terjedelmes adó bevallási ívet kötelesek kitölteni, viszont a vállalatoknak a törvény értelmében a vállalatok ellenőrzésére nyilvántartást kell benyújtani az összes állandó természetű alkalmazottakról és azoknak jövedelméről.

Tekintettel arra, hogy az amugyis IV. osztályú kereseti adót fizető részvénytársasági alkalmazottak jövedelmük után ezen alapon már megadóztattak, érthetetlen, hogy a már elavult jövedelmi adórendelkezéseket miért vonatkoztatják most az összes, még a legminimálisabb a létminimumhoz nem is elegendő jövedelmű kis alkalmazottakra is.

Ez az eljárás teljesen antiszociális és valószínűleg onnan ered, hogy a régi jövedelmi adótörvényeket helytelenül

értelmezik, mert hiszen ezen adótörvényeknek csak az lehetett a célja, hogy különleges, vagyis magasabb százaléku megadóztatásra kerüljenek a létminimumot meghaladó jövedelmet élvező adóalanyok. A háború előtt a 2500 dinárnyi kereset felett rendelkező vállalati alkalmazottak már jobban dobtak egyének voltak és érthető, ha azokat az állam erősebben megadóztatta. Ma viszont arra sem lehet mondani, hogy az adófizetésnél kivételesen szigorú elbánásban részesülhessen, aki a pénzügyigazgatóság hirdetménye szerinti 2500 vagy 5000 dinárral jóval többet is keres évente, mert hiszen nyilvánvaló, hogy bármely munkáscsalád évi 30.000 dináros kereset mellett sem talál fedezetet legfontosabb élet-szükségletéhez.

Lényegében a pénzügyigazgatóság intézkedése nem jelent mást, mint, hogy azon alkalmazottak, akik eddig adóköteles jövedelmüknek 2—6 százalékát fizették negyedik osztályú kereseti adó címén, ezental az ily címen kirótt adó betudásával adóköteles jövedelmük körülbelül 25 százalékát fogják fizetni állami egyenes adó címén.

Ha tehát pl. valamelyik munkásnak 24.000 dinár az évi összkerekesete és a felcsottott fizetés szerint 8000 dinárnyi adóköteles jövedelme van, úgy fizetni tartozik jövedelmi adó címén körülbelül évi 2000 dinárt és még hozzá tekintélyes községi adókat is. Hogy milyen óriási megterhelést jelent ez a kis emberre, nem kell külön hangsúlyoznunk.

A törvény téves magyarázata folytán sűrűs intézkedésekre volna szükség, hogy a jövedelmi adó kirovására alapul szolgáló évi jövedelem a mai megélhetési viszonyokhoz képest állapíttassék meg és kétségtelen, hogy a jövedelmi adótörvény intenciója szerint ezen adónem alá igazságosan nem vonhatók azon egyének, akiknek évi összjövedelme a 30.000 dinárt el nem érte. Szükséges ez a módosítás már azért is, mert hiszen előreláthatóan is

keresztülvihetetlen a pénzügyigazgatóság idevonatkozó rendelete, mert a csekély jövedelmet élvező alkalmazottak 99 százaléka a megkívánt bevallásokat ki sem töltheti és adminisztratív szempontból is ez a rendelet, ép úgy, mint a munkásadóra vonatkozó intézkedések csődöt fognak mondani.

A munkás a legnagyobb felháborodás hangján fog majd tiltakozni a kétféle adónem fizetése ellen és a vállalatnál fogja reklamálni a kifizetést, amelyet azért a vállalat kénytelen lesz visszautasítani, mert amugyis fizeti alkalmazottai részére a kereseti adót. A munkás azonkívül már egész napi elfoglaltságánál fogva sem kerülhet abba a helyzetbe, hogy személyesen megjelenjen a pénzügyigazgatóságnál az adóbevallás kitöltése végett, ha pedig nem teszi meg, négyszeres bírsággal fogják sújtani, amelynek behajtását megint csak a vállalatnál fogja követelni, mert saját jövedelméből nem tudja kifizetni.

Szinte beláthatatlan következményei lehetnek ennek a türethetetlen állapotnak, mert a munkás nem fogja tűrni, hogy a börtört is lenyuzzák jövedelmi adó címén.

Erdeklődünk különben az ügyre vonatkozólag Bugarszki pénzügyigazgatósági inspektoránál, aki mindenben megerősítette információnkat.

Ősszel letárgyalják Eremics bünperét

A „Délbácska“ hasábjain már több ízben írtunk Eremics Jován volt temerinai jegyző viselt dogairól, akit különösképpen, Temerinből való dísztelen távozása után a Ibánati Torontáltorda községbe neveztek ki jegyzőnek. Mint annakidején már jelentettük, Eremics Turdán sem tagadta meg magát, s a temeriniekhez hasonló turdai működését Vuics földmivespárti képviselő interpelláció formájában tette szavá a parlamentben. Eremics ellen azóta körözölvelet adott ki a novisadi államügyészség, amely már régebben elkészült a jegyző elleni vádirattal is.

A vádirat valóságosan döbbenetes képet festi azoknak az állapotoknak, amelyeket Eremics István idézett elő Temerinben. A vádirat szerint

Eremics az adókövetések idején az összes, tehetősebb temerinai polgárokat végigszarolta azzal az ígérettel, hogy „méltányos“ adóösszegeket fog megállapítani.

Igy — többek között — Kalmár János, Bernhardt Nándor, Ferró Ádám, Gráf József, Griesz András, Semerer József, Reith Péter, Schleswig Mária, Bodicki Pál, Horváth Antal, Vargha István, Pop Péter, Varga Pál, Ádám András és Dietrich Pál temerinai polgároktól 500-tól 10.000 koronáig terjedő összegeket zsarolt ki, másoktól viszont „természetbeni“ szolgáltatásokat, bort, buzát, kukoricát fogadott el, vagy butorokat készített, s házat tartoztatta.

A vádirat szerint Eremics üzelmeit Jovan Teodorovics pénzügyminiszteri inspektor mozdította elő, aki a maga hatáskörében lehetővé tette, hogy Eremics zavartalanul üzhesse bűnös üzelmeit. Egyeseket Eremics azzal zsarolt meg, hogy kilátásba helyezte nekik adóösszegeik teljes elengedését. Az ügyész vádat emel Kovács Ferenc jelenlegi községi bíró és Ikotin községi előjáró ellen is, akik tudtak Eremics üzelmeiről és mégsem akadályozták meg azt Ikotint azzal is vádolja az ügyész, hogy a község ellátatlanjai számára rekvirált élelmiszereket a maga céljaira használta fel.

Eltemették a lezuhant pilótát

A koszoruk egész tömege borította el a beltéri plébániatemplomban felravatalozott koporsót

Szombaton délután teljes katonai gyászpompával, az érdeklődők egész tömegének részvétele mellett kísérték utolsó útjára a tegnapi repülőkatasztrófa fiatal áldozatát, a novisadi aerodrom egyik legszimpatikusabb tisztjét, a szarajevói származású Heinrich Mario pilótát hadnagyot. A plébániatemplomban felravatalozott koporsót a koszoruk egész tömege borította el. Koszorukat küldöttek az elhunyt családja (édesatyja nyugalmazott póstai tisztviselő Szarajevóban), az Aeroklub, a repülőosztály tisztikara, első repülőszázada és legénysége, az Aerodrom technikai százada, a repülőszakiskola, a pilótamegfigyelők Cencsics kapitány (ezzel a felirattal: „A Te pilótáddal”) a beogradi műegyetem hallgatói, a megfigyelők harmadik tanfolyama, az altisztiskola, a polgári munkások, (két koszorut) az orosz repülők, a szarajevói villanyszerelő mesterek és a repülőműhely főnöke.

A gyászszertartást Rand hadosztály-elléksz celebrálta, majd a katonazenekar, egy század és rengeteg érdeklődő kíséretében a gyászmenet a Futaki-úton keresztül a temetőbe vonult. Az elhunyt pilótatiszt végtisztességén megjelent Sarajevóban lakó édesanyja és két nővére, akik szombaton délelőtt érkeztek Novisadra. Amíg a gyászmenet kiért a temetőbe, körülbelül ezer méter magasságban három kétfedelű keringett a város fölött, utolsó üdvözlését intve a törtszárnyú, Ikarusnak...

Nem fog többé füstölni a novisadi villanytelep

Automatikus mozgóróstélyt kap a villanytelep

A „Délbácska” tegnapi számában jelentettük, hogy a novisadi villanytelepen nagyarányú átalakítási munkák folynak. A telep egyik tekintélyes szakembere a következő felvilágosításokat adta a Délbácska munkatársának a nagyszabású átalakításokról:

A novisadi villanytelep a 220 négyzetméter felületű kazánjainál eddig kézi kezeléssel dolgoztatott, amelynek következménye tökéletlen elégs és nagy füstképződés volt, amely az egész várost elárasztotta.

Ennek eliminálására és takarékosági szempontból is egy u. n. alszélhuzamu automatikus mozgóróstély berendezést szereztünk be, amely a legmodernebb és egyedülálló egész Jugoszláviában. Ezzel elérjük, hogy a hőenergia a legjobban lesz kihasználva. Ter-

mészetes, hogy ezzel még nincs mondva, hogy több áramot tudunk produkálni, mert gépeink amugyis a mai legnagyobb fogyasztásnak megfelelő, körülbelül 90 százalékkal tartalékkal bírnak, úgy hogy körülbelül kétszer annyi áramot vagyunk képesek fejleszteni, mint amennyi a mai legnagyobb szükségletünk.

Ez új berendezés nem tangálja az eddigi megszorításokat, amelyeket a világítási periodus idejére a nagyobb motorfogyasztókkal szemben életbeléptettük, mert ez tisztán csak arra vonatkozik, hogy ezen nagyobb motorigénybevételek ne idézzenek elő a hálózatban lökéseket és a világítás nyugodtságát biztosítsák.

A villanytelep átalakítási munkái a gépekre is vonatkoznak, amennyiben a régi gépeket a legmodernebb szerke-

zetű új gépekkel cseréljük fel.

A villamos vasut ügyében minden tekintetben a közönség érdekeit fogjuk szem előtt tartani. Az üzembelen levő utvonalakon ma is a szerződésben kötelezett meneteknek körülbelül kétszeresét tartjuk fenn, dacára annak, hogy a nagy fentartási és üzemeltetési költségek folytán a villamos vasut állandó deficitel dolgozik.

A Duna uccai vonal üzembehelyezésére vonatkozólag a következőket jelentette ki informátorunk:

— Mihelyt a Duna uccai vonal üzembehelyezésének szükségessége előáll, a forgalmat feltétlenül megindítjuk. Egyelőre azonban még korai mindenféle kombináció. A próbajáratokat azonban mindenesetre már legközelebb fogjuk megindítani.

A vízvezetési és csatornázási munkára ősszel kiírja a pályázatot a város

Plávsics Nikola főmérnök nyilatkozata — Kölcsön nélkül akarja megvalósítani a vízvezeték — Százmillió dinárra van szükség — A vásárcsarnok tervén most dolgoznak

Plávsics Nikola városi főmérnök hivatala elfoglalásakor nagy tervek megvalósítását tűzte ki céljává. Másfél év tized óta tervezik már a novisadi főmérnökök a vízvezeték és csatornázás elkészítését, mindeddig azonban nem juthattak tovább a tervezésnél. Most azonban minden remény meg van rá, hogy a régi tervet valóra is váltják.

A Délbácska szerkesztője tegnap felkereste Plávsics Nikola főmérnököt és kérdést intézett hozzá, mikor és hogyan véli megoldani a vízvezeték és csatornázás kérdését? Plávsics Nikola főmérnök erre a következő választ adta:

— A vízvezeték és csatornázás már a közel jövőben valóság lesz. Az erre vonatkozó tervek már régen készen vannak és most megtaláltam annak a módját is, hogyan lehet a munkához szükséges összeget biztosítani. A multban mindig kölcsön alakjában akarták a szükséges pénzt előteremteni, ami azonban egyáltalán nem gazdaságos, mert ha kölcsön vett pénzzel dolgozunk, akkor

a vízvezeték és csatornázás elkészítése négyszáz millió dinárjába kerülne a városnak.

Ez olyan nagy összeg, amit a város nem bír el. A kölcsönnel szemben van egy sokkal gazdaságosabb mód, amelynek megvalósítása esetén

a vízvezeték és csatornázás elkészítése mindössze száz millió dinárba kerülne.

Ez pedig az, ha minden háztulajdonos

egy bizonyos összeget fizetne a vízvezetési és csatornázási munkálatokra. Természetesen ezt az összeget mindenki a háza értékének megfelelően fizetné, így a belvárosi háztulajdonos sokkal többet fizetne, mint az, akinek egy kis háza van a város szélén. A szükséges pénz szintén csak évek alatt folya be, ami azonban nem volna baj.

— Tervem szerint már ősszel kiírnánk a pályázatot a vízvezetési és csatornázási munkálatokra, úgy hogy az aki elnyeri a pályázatot, a télen már megtehetné az előkészületeket arra, hogy tavaszra megkezdhesse a munkát.

A közgyűlésnek persze el kell ez esetben fogadnia a pénz biztosítására vonatkozó tervemet, ami nem is ütközik nagyobb nehézségbe, mert ezt a vízvezetési pótadót, ami különben is csak addig fizetendő, amíg a vízvezeték el nem készül, nem fog senkit sem túlságosan megterhelni. A vízvezetési és csatornázási munkálatok is több évig fognak eltartani, a munkát részletekben készíthetjük el; minél nagyobb összeget lehet egy évben a lakóságtól kapni, annál gyorsabban készülünk el. Miután ezen tervem megvalósítása nem fogja különösen megterhelni a közönséget, remélem, hogy nem fog semilyen akadályba ütközni és tavasszal már megkezdjük a vízvezetési és csatornázási munkálatokat.

Plávsics Nikola főmérnök ezután a vásárcsarnok felépítéséről nyilatkozott:

— A vásárcsarnok tervén most dolgozunk. A vásárcsarnokot a Fatéren fogjuk elhelyezni és az meglehetősen nagy lesz, a terv szerint 11.000 m².

Felépítése 25 millió dinárba kerül és ezt a pénzt is a város lakosságának anyagi megterhelése nélkül akarom biztosítani. A vásárcsarnok felépítéséhez szükséges pénzt azoktól fogjuk megkapni, akik a vásárcsarnokban árusítanak. Remélem, hogy rövid néhány év alatt a huszonöt millió dinár is meglesz és a vásárcsarnok további jövedelme már tiszta haszna lesz a városnak.

Plávsics Nikola főmérnök ezen nyilatkozatában foglaltak remélhetőleg rövid időn belül meg is valósulnak, miután megvalósításuk elé semmi akadály nem gördülhet, annál is inkább mivel a főmérnök tudása garancia arra nézve, hogy a nyilatkozatában foglalt tervek a legalkalmasabbak és legmegfelelőbbek.

A novisadi vasuti rendőrség megkezdte működését

Csak 3 rendőr áll rendelkezésére

Mint már jelentettük, a novisadi állami vasuti komiszáriátus likvidálása folytán a novisadi városi rendőrség vette át a vasuti rendőrség ügyvezetését. A főkapitány Vilovac Milán rendőrfogalmazót bízta meg a vasuti rendőrség vezetésével, aki tegnap át is vette új hivatalát.

A Délbácska munkatársa felkereste Vilovac Milán fogalmazót legújabb működésének színhelyén. A rendőrfogalmazó a következőket jelentette ki munkatársunknak:

— Egyelőre csak 3 rendőrt bocsátottak rendelkezésemre. Ezek közül kettő a vasuti pénztárnál fog szolgálatot teljesíteni, egy pedig a perironon. Én magam csak délután teljesítik szolgálatot a pályaudvaron, mert minden délelőtt a városi rendőrségnél vagyok továbbra is elfoglalva.

A vasuti rendőrség működési köre egyelőre a következő:

1. Rendőrszolgálat a vasuti pénztárnál.
2. Perronszolgálat.
3. Az éjjeli őrk ellenőrzése.

Az éjjeli őrk felügyelője Kovacsics Makszim, aki embereivel a vágányokon levő teherkocsikra felügyel. Utóbbi időben t. i. nagyon gyakoriak voltak az árulopások s az éjjeli őrk segítségével akarjuk ezeket megakadályozni. A vasuti állomásokon rendszeren előforduló zsebtolvajlások megakadályozására pedig detektíveket fogunk alkalmazni, erre vonatkozólag a főkapitány ur a legnagyobb előzékenységet tanúsítja irányomban.

Nem tagadható, hogy 3 rendőrrel nem könnyű a meglehetősen felelős teljes munkát elvégezni, de remélhető hogy szükség szerint ez a szám még gyarapodni fog.

Falusi levelek

VIII. levél

Motto: Az élet jobban kell nekem, mivel még nincsen gyermekem (Ibsen: Peer Gynt.)

Péter-Pál napján, délután összegyűltek az aratók az udvaron. A tanyáról kocsis jött értük. Kedden reggel kezdődik az aratás! Ezzel a szándékkal ültetnek kocsira. Az éjszakát már a tanyán töltik és még napfelkelte előtt hozzálátnak a dologhoz.

Ugy gondoltam, majd reggel én is kimegyek lóháton.

Mikor felébredtem első tekintetem az égre esett. Szürke, sűrű fellegek borították a mennyboltozatot. Szitált az eső. Az udvaron tócsákban állt a víz. A kacsák éktelen gágogása hallatszott a baromfiudvar felől.

Felöltöztem. Kilovagoltam a tanyára. Az egész határon valami szenvelgő melancholia terült el. Fanyar, nem várt események ize, illata szállt felém a sárga talajból. Valamikor, évekkel ezelőtt a lengyel mezőkön ivakodott belém ez a hangulat, melyet a permetező eső halk muzsikája újra felszínre vetett. Régi gondolatok emelkedtek fel emlékezetem mélyéből, — a lupinen sárga virágja és illata, — hosszú fenyőerdők. Emberfejek, névtelen hősei a napi gondnak stb. tarka összevisszaságban. — Hirtelen eltöké-

léssel leszálltam a lóról és az ut mentén száron vezettem tovább.

Gondolataim visszaestek a mába. — Elhatároztam, — miután az aratásból úgy sem lesz már semmi, hogy a munkásokat hazavitetem. Én is hazamegyek és beülök atyám könyve közé az előcsarnok melletti kis szobába.

Az embereket a tanyán összevevődve találtam. A felszerben ülték. Nagyhangon beszélgettek. A Galambos Ferkó esetét tárgyalták.

Szomorú életsors jutott Ferkónak. Sok gyerekes család sarjaként nevelkedett. Voltak vagy nyolcan fiuk és lányok vegyesen. Szerette a gyerekeket. Ez a vágy hajtotta, amikor a Páfrány Verát oltárhoz vezette. Messziről hozta. Rézszerató volt valahol a Bánátban, — ott ismerkedett meg vele. Vera szép volt. Hosszu haja németesen volt felítzve a fejére, — mint azoknak a lányoknak, — akiket Drefegger olyan szeretettel festgetett. Az arca is olyan volt. A termete is. Senki sem hitte volna róla, hogy nem lesz soha, de soha egyetlenegy gyermeke sem.

Hej, pedig Ferkó nagyon szerette a más gyermekét is, — hát akkor az övét miért ne szerette volna. Várta is, hogy majd egyszer megérkeznek, mint Amicis szülői házába a kis Vilmosok és csevegésükkel, kacajukkal, hajrázásukkal élénkké, meleggé, meghitté, —

családiassá teszik azokat a szobákat, melyekben örökösen vasárnap esti csendesség terpeszkedett, mint valami kolostorban.

Az élet tartalmát és mélységet is nyerne vele. Vera is föltagyna túlságos kutya, macska, malac és csirke ápolásaival, melyben az anyai érzés melege úgy oldódott fel, — mint a cukor a moslékban... Megszűnne a sok cicomázás, fodrozás, patyolgatás, tetszélges, hajsütögetés, a szemrontó horgolása, himzése tizenöt méteres csipkének, szalagnak.

Aztán ő sem járna kártyázni, tekézni. Otthon ülne és a térdén lovagolná a Ferkót, a Pistát, vagy bölcsőt faragna a kis Verának...

Hányszor végig gondolta azt, mikor hajnal tájban hazafelé ballagott. Otthon aztán egymást érte a szemrehányás. De az érzések alját sohasem keresték föl. Legfeljebb az ember ejtett néhány keserű szót: másképp volna, hogyha gyerek lenne a háznál...

Erre aztán mindketten mélyen elhallgattak. Rágták a szájuk szélét.

Egyszer az asszony mégis olyat mondott, mitől Ferkó megzavarodott. Neki ment a falnak.

Galambos Ferkót aztán a mult héten a felesége kileste és megfogta a szép özvegy korcsmárosnénál a falu végén. Az asszonyok hajbakaptak.

Ferkó csak nézte őket. Hol az egyiket, hol a másikat rángatta félre. De azért úgy összekarmolták egymást, hogy most nem mernek mutatkozni a faluban. Ferkó pedig a szomszéd községben ül és várja a gyerekeit... A cigányokkal huzatja...

Az öregebbek — kiknek legénysorban élő fiai vannak — szó nélkül hallgatták az egészet. A legények hangosan nevettek. A leányok még a beszéd elején fölgráhtak és befutottak a konyhára inni. Tudták jól, hogy mi történt a falu végén.

Az egész történetet azért irtam le, mert új és megrendítő gondolatáramlást okozott lelkemben. Soha ilyen erősen nem zuhogott bennem az életáramlás. Soha még így nem fontak, hálózta, huzta és ragadtak magukkal a test örmei utáni vágyak és felperzselő tüzével a szerelem, — melynek bimbója az én gyermekem lenne. Szegény Galambos Ferkó, — én megértem vágyadat. Mit is ér az élet, — ha bennünk, — mint zsákutcában, — elfullad. Mikor a nép gyermeke szembe találja magát az ilyen megrendítő problémákkal, — a maga rendje és módja szerint intézi el. — Iszik. Kiolta a zsákutca pisllakoló mécsét: a lelkiismeretét, leveri az öntudat gyérkanócsát, az emberiség apró gyertyácskáját és — az öntudatlanság köntösébe burkolózva várja büntetését.

Nem a románok juttatták kormányra Friedrichet 1919-ben

A Világ meghamisítva közölte egy román képviselő nyilatkozatát

A románok a Friedrich-kormány ellen voltak

A budapesti liberális és oktobrista politikusok és lapok állandóan azzal támadják a volt Friedrich-kormány tagjait, hogy a románok segítségével jutottak kormányra 1919 augusztusában. Néhány nappal ezelőtt a „Világ” Lascu Demeter román nemzetipárti képviselő nyilatkozatát közölte. A „Világ” azonban meghamisítva közölte Lascu nyilatkozatát, Lascu a bukaresti „Adeveruliban” hosszabb nyilatkozatot tesz közzé, amelyben azt mondja, hogy a „Világ” lefektetésekkel, pontatlanságokkal és értelmetlenségekkel telítve hozta azt a beszélgetést, amelyet ő a „Világ” munkatársával folytatott és amelynek közzétételét ő még a beszélgetés megkezdése előtt kifejezetten megtiltotta. Lascu ezért indíttatva érzi magát, hogy pontosan elmondja most a „Világ” munkatársával folytatott beszélgetését s ez a nyilatkozata számos igen érdekes mozzanatot tartalmaz.

A „Világ” munkatársának első kérdése az erdélyi magyarság politikájára vonatkozott.

— A második kérdés az volt, hogy ha mi románok annyira demokraták vagyunk, miért vezettük be 1919-ben a terror kormányát Magyarországon, eltávolítva Peidl kormányát és Friedrichet illetve a helyére. Biztosítottam a kérdezőt, hogy ez az állítás nem valós s csodálkozom rajta, hogy az állítólag demokrata magyarok eszendiök mulva is kolportálják ezt a valótlan-ságot.

— De nem is lehetett várni, hogy Holban tábornok a bevonulás első percében tisztában lehetett volna a valódi politikai helyzettel, mikor azt maguk a kábulatból éppen most ébredő magyarok sem ismerték? Holban tábornok nem ismerhette Friedrichet és csak egy doigot tudott, hogy neki a saját felelősségére fönt kell tartania a rendet. Odáig ment, hogy a Friedrich-kormány megalakulása után kommunikált tett közzé, melyben kijelenti, hogy a „kormányt nem ismeri el, de nem is vonja kétségbe, mert a román katonai parancsnokság nem akar Magyarországot belső ügyeibe avatkozni”. Ami engem illet, én nem osztottam ezt az utóbbi szempontot, mert meggyőződésem szerint a háború célja az volt, hogy akarjunkat az összes külső és belső kérdésekben rákényszerítsük az ellenségre, még ha belügyeibe kell is avatkozniuk. A valóságban a román parancsnokság sem utasította el ezt a

fel fogást, mert attól a naptól kezdve, amikor Friedrich kimutatta a foga féhérjét, eltávolítása el volt határozva.

— Hogy ez az elhatározás — folytatja Lascu — nem került végrehajtásra, abban nem a román katonai parancsnokság volt a bűnös. Mások voltak az okok és pedig legelőbb az a támogatás, amelyet a magyar oligarchia a szövetséges missziók egyes delegátusai részéről élvezett, főleg pedig a magyar demokrácia állítólagosan igazi képviselőjének magatartása iránnyunkban, amely nemcsak a bátorságot, hanem az őszinteséget is nélkül-

lözte. Elég bizonyíték a román hivatalosság igazi szándékainak igazolására, hogy egyetlen napon nyolc szocialista népgyűlést engedélyezett Budapesten és engedélyezte a köztársasági párt nagygyűlését is a Vigadóban, amelynek kifejezett célja a Friedrich-kormány eltávolítása és a köztársaság kikiáltása volt.

Lascu Demeter ezen nyilatkozata perdőntő abban a harcban, amely akörül folyik, hogy kinek a segítségével buktatta meg Friedrich a Peidl-kormányt. Ezzel beigazolást nyert, hogy nem a románok segítségével.

Hatvan vonat fut be naponta a novisadi állomásra

Ugyanennyi vonat indul az állomásról — Nehéz a forgalmi szolgálat Nagyon vigyáznak a tisztaságra

A novisadi vasúti állomás forgalom szempontjából egyike a legerősebb állomásoknak a subotícai vasútgazgatóság forgalmi területén. Nemcsak mint tranzit állomás, hanem mint kiinduló állomás is óriási forgalmat bonyolít le a novisadi pályaudvar. Érthető tehát, hogy a forgalom nagy apparátust igényel s a tisztviselők szinte emberfeletti munkát végeznek, hogy a vasúti hálózat e fontos gócpontján a forgalom zavartalanul lebonyolíttassék.

A Délbácska munkatársai tegnap az állomásfőnök irodájában érdeklődött a novisadi vasúti forgalomról. Kasztori Gyula forgalmi tisztviselő a következő érdekes részleteket mondott el munkatársunknak.

Novisadról naponta 60 vonat fut ki és ugyanennyi vonat érkezik is. Subotica felé indul és érkezik 17 vonat, Beograd felé 22 vonat, Becsej felé 6, Titel felé 4, Sombor felé 8, Palanka felé 2 és Parage felé 2 vonat.

A novisadi vasúti állomás napiforgalma tehát 120 vonat, beleértve a tehervonatok forgalmát is. A gépjárművel együtt azonban 200-ra tehető a vonatok száma. Ezt a nagyszabású forgalmat a vasúti személyzet a legnagyobb lelkiismeretességgel és precizitással végzi. Nagy megerőltetést jelent számukra, hogy a teherpályaudvar és a fűtőház 2 és fél kilométernyi távolságra fekszik a vasútállomástól. A teherpályaudvar a háború alatt zavartalanul működött, most azonban el van zárva.

A subotícai irányú működési területén a leforgalmasabb állomások Subotica, Vinkovci, Sombor és Novisad.

Pontos a vonatok érkezése

A novisadi állomás tranzit forgalma már azért is nagyon erős, mert Novisad a Beograd—subotícai fővonalon

fekszik. A rendes járatokon kívül majdnem naponta futnak be különvonatok is. Ezeknek természetesen külön kezelés kell, ami szintén nagy munkát igényel.

A teherforgalmat a legnagyobb precizitással bonyolítjuk le. A tranzit kocsik legfeljebb 12 óráig tartózkodhatnak az állomáson, azontul már egy percig sem. Az élelmiszer kocsikat természetesen haladéktalanul szoktuk továbbítani.

A vonatok érkezési és indulási ideje a lehető legpontosabb. E tekintetben már visszatértünk a háború előtti állapotokhoz. Csak a vicinális vonatoknál szoktak bizonyos késések előfordulni, de csak akkor, ha az illető vonatnak be kell várnia a Budapest felől érkező gyorsvonatot, amely szintén csak a határon történő vámkezelés miatt szokott néhanapján késéssel befutni.

A legforgalmasabb vonat és a tisztaság

A vonatok között a legforgalmasabb a becseji vicinális, amely délután 5 óra 25 perccel szokott Novisadról elindulni. Itt némelykor életveszélyes a tolongás, az utasok valóságos megostromolják a vonatot s csak nagynehezen sikerül rendet teremtenünk a nagy tolongásban.

A közlekedésügyi miniszter nagy súlyt fektet a vasúti kocsik tisztántartására s a novisadi pályaudvarról nem indulhat el vonat, mielőtt a forgalmi tiszt meg nem vizsgálta összes kocsijait. Az illemhelyeket is meg kell vizsgálni, működik-e a vízvezeték és teljesen tiszta állapotban van-e minden egyes kocsi. Csak akkor, ha a forgalmi tiszt mindent a legnagyobb rendben talál, adhatja ki a menetlevelet.

Milyen pedánsul őröknek a tisztaságra, bizonyítja a következő eset: Egy

sombori szerelvény elindulása után a miniszterium egyik kiküldöttje, aki véletlenül ugyanazzal a vonattal utazott, észrevette, hogy az egyik fülkében papírszeletek fekszenek a padlón.

Azonnal jelentést tett az esetről a subotícai vasútgazgatóságnak, amely a legszigorúbb vizsgálatot indította meg és jegyzőkönyvileg hallgatta ki a vasúti személyzetet. Azóta a vasúti kocsikat minden nap porszívó gépekkel tisztítatjuk.

Sok baj van az utasokkal

A forgalmi tiszt kijelentése szerint dacára a tisztasági rendszabályoknak, mégis sok baj van az utasokkal. Az átalakulás óta vannak bizonyos emberkategóriák, akik azt hiszik, hogy nekik minden meg van engedve, szidják a vasúti tisztviselőket, a kocsikban köpködnek, gorombáskodnak, renitensek és vagyongorogásra is vetemednek. Ha a kalauz jegyet kér tőlük, kiderül, hogy ingyen akartak utazni. Ha le akarják őket szállítani, dühöngeni kezdenek és mindent összevonnak, ami kezzeügyükbe kerül. Nemrég megtörtént, hogy egy Novisadra érkező vonat utasát valaki kívülről bezárta az illemhelyre. Most már ahelyett, hogy az utas dörömbölt volna és ilyen módon tette volna figyelmessé a kalauzt kelemetlen helyzetére, egyszerűen bezúrta az illemhely ablakát és kimászott a vonatból. Amikor azután megakarták fizettetni vele az ablak árát, még ő neki állott feljebb és rettenetes dühbe gurult a vasúti személyzet „szemtelen” bánásmódja miatt. Természetesen csendőri asszisztenciát kellett igénybe venni a dühöngő elhallgatására, aki különben azzal fenyegetőzött, hogy Pasics a legjobb barátja, s majd ő rendet teremt a novisadi állomáson. Igazolatlansága alkalmával kisült, hogy egy beogradai pékmester.

Ilyen esetek számtalanszor fordulnak elő a novisadi állomáson s csak csodálkozunk kell a forgalmi személyzet türelmére, amely nehéz és felelősségteljes munkája mellett ilyen esetekkel is kénytelen bajlódni.

A palánkai kiállítás

Félaru vasúti jegy a látogatóknak Biztosítva van a kiállítás sikere Palánka fejlett ipara és kereskedelme

Bácska-Palánkáról jelenti tudósítónk: Az előkészületek a Bácska-Palánkán rendezendő ipari- és kereskedelmi kiállításra lázasan folynak. A kiállítási bizottság nem kimél sem fáradságot sem munkát, hogy a kiállítás sikere biztosítva legyen. A kiállítás helyi jellegű, mert legnagyobb részben csak helybeli iparosok vesznek részt azon, mint kiállítók.

A kiállítás főcélja bemutatni a nagy nyilvánosságnak Palánka iparát és kereskedelmét. Eddig már annyi kiállító jelentkezett, hogy a kiállítás erkölcsi sikere biztosítva van. Minden oldalról élénk érdeklődés mutatkozik a kiállítás iránt és nagyban készülődnek mindenfelé kiállításunkat meglátogatni. A kiállítás megtekintését megkönnyítik idegenek részére az előnyös vasúti összeköttetések minden irányban. A hajóforgalom is kellemesen van berendezve látogatók részére, amennyiben Palánkán két hajónak van állomása.

Az államvasutak félaru menetjegyet engedélyeztek a látogatók részére olyképpen, hogy az elindulásnál egész jegyet kell váltani, amellyel ugyanazon utirányban a kiállítási bizottság által kiállított igazolvánnyal vissza is lehet utazni.

Ezen igazolványt — melyet a kiállítási bizottság ingyenesen ad ki — ne mulassza el egy látogató sem beszerezni. A kiállítás ünnepélyes megnyitása augusztus hó 9-én lesz, amelyre már számos előkelőség és magasrangú tisztviselő bejelentette részvételét. A kiállítási bizottság később fogja megfelelő módon közölni a megnyitás részletes tervét.

CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS

Novisad, Zvezdica (Petőfi) ul. 38. sz.
Összevasható vaságyak, spartherdek, gyermekkosci legolcsóbb árban kaphatók. — Nikkelez. — Galvanizoz.

Az aratók felcibehelődtek. Hazamentek.

Engem még sokáig foglalkoztatott az eset. Hej pedig, ilyen sorstragédiák elég gyakoriak falun. Az emberek egyik napig csevegnek róla, — aztán vége. A Verák sápadtabbak lesznek, kerülnek az embereket. A Ferkók fanyar ábrázattal szopják a bort. A kocsináros-ú-félék pedig megzavarják a mesterlegények ködös fantáziáját és éjszánkánként dalra ajzák a sziveket...

Délre itthon voltam.

Fruzi tánti csendes, nem cseveg a divatról, kirándulásról, fürdői emlékeiről. Anyám is nagyon, de nagyon szomorú. Atyám ereje hanyatlók. Nincs étvágya. — Egészen elgyengült.

Ebéd után benn voltam a szobájában. Az aratásról beszéltem. Hallgatott — Nem felelt semmit. — Elaludt.

A könyvek közé mentem. Gyernek esedőközösséggel gondoltam arra, vajjon mit csinálnak azok az emberek, kiket hívatásuk és napi munkájuk le nem foglal, — kiknek nincs könyvük? Nem muzsikálnak? Nem ismerik a festés gyönyöreit? — Mit csinálnak? Pipáznak, isznak, kártyáznak?

Itt a könyvek között sok a teológiai munka. Atyám szívesen gondolkozott a lét legnagyobb problémáiról. Mély és őszinte vallásossága szabályozza életét. Hittét élte. — Elveit sok

áldozatot hozott, hogy azokat megvalósítva láthassa. Szórol-szóra tudta szent Pál apostol atheni beszédét és azt gyakran elismételgette. Felütöm a bibliát: „Az Isten, ki alkotta a világot és mindazokat, kik abban vannak, a mennynek és földnek Ura lévén, nem kézzel épített templomokban lakik; — És egyből alkotta az egész emberi nemet, hogy az egész földszínen lakják”. — (Ap. csel. XVII. 24-25.) Ó ad erőt, hogy életünket törvényei szerint éljük. De mikor „azt is nehezen érjük el, ami e földön van és amik előttünk vannak, azokat is fáradsággal találjuk föl”, (Bölcs. k. IX. 16.) hát nem csodálkozhatunk rajta, hogy az érzék feletti okok firkésésében olyan nehezen haladunk. Lángoló vágyunkra, mely a föld és ég Urának megismerésére tör hideg zúhatagként hull a dogmatikus szava: „Világos tehát, hogy Istenről alkotott fogalmaink, mivel nem magának a tárgynak közvetlen szemléléséből, hanem másbannan, a teremtményekből erednek, melyek más rendhez tartoznak, mint az Isten, — magát a tárgyat, t. i. Istent csak bizonyos hasonlatosság és párhuzam szerint állítjuk elénk”. Katschthaler-Kiss (Kath. Ágazatos hituan. I. 17.) a margón Prohászka neve és Az intellectualizmus tulhajtásai c. művére való hívatkozás, hol ez áll: „Nekünk ugyanis nincs sajátos fogalmunk Istenről, lélelekről, a szellemi vi-

lágrol, mert a mi fogalmaink mind az anyagi világból valók és azért, ha alkotunk is fogalmakat a szellemiekről, tudatában kell lennünk annak, hogy e fogalmak alkotásait az anyagi világ fogalmi köréből vetjük”. (42.) Lenn a lap szélén atyám jegyete: „Az égbe nem a tudás emel, — hanem a hit”.

Mennyi féltő gondolat, gondolattal merült el a kérdésekbe. Milyen szívesen beszélt kedves olvasmányairól. Hogy őrizze könyveit. — Oh, ha a faluban tudták volna az emberek, hogy az emberek, hogy az öreg Földvári sokszor még „éjközepén is lapozgat busan, ébren és elméje régi tudományok csodás országában jár”. (Poe.) Firkészi az emberiség nagyjainak gondolatait. De hát senki sem tudta. O hallgatót róla. Mások sem firtatták. Mindig mondogatták, fiam a falusi ember kútbaesett béka. Szűk a látókör, melyet nem képes fagítani. Minden erőfeszítése hiábavaló. Társak, rokonfelkek, jóbarátok nélkül elfárad, kimerül. Nem tud kiugrani a mélyből. — De nem szűnt meg erőlködni. Tettei többet mutattak, — mint szavai. Oh, milyen nagy ember is volt az a szegény, beteg, hallgató, — bucsuzó öreg ember, ki ott fekszik a harmadik szobában, — az én öreg édesapám! Reggelre elköltözött csendesen.

Földvári János

HIREK

Végszó

Isten embere tenger!
Pajzán ladikom meghököl im!
Be rossz is hazamennem.

Otthon vár papiros bérce,
Udvarunkon sárga jérce
Kicsi város, kicsi gondok,
Láttomra lombozott lombok

Isten embere tenger!
Qmló életem gittje,
Orjás szerelmes gittem.
Maradhatnék e itten?

Hajrá, most rákapott a szél
Sikong bitang kölyök az apja vállán,
Mely engedő és mégis mint acél,
Csengve szalad át a világ szobáin.

De éljen a szives parti este.
Éljen a négy szál méla mandolin.
Éljen a város, ez a beste,
Mely négy hét után kirug.

Uram kolonidja Lacroma,
Alászolgája. (Nevetve néz át
a nagy vízen.) Siket sziget.
Nem hullja a ronda csézdát,
Mely elviszen a pályaházhoz.
Meg sem áld és meg sem átkoz.

Boldogok, kik itt vannak itthon
És csónakáznak, míg én jeketézem.
A hold alatt, kezük a kézben
ül és látják, ha érik a citrom
Boldogok, kik itt vannak itthon.

Boldog, aki mindig látja:
Három csillag, három párka
Fonalaz a tenger felett;
Mig a parton nyolc és felet
Kiabál a régi óra.

És nem felejtlek kéjkete bárka,
Melyen a messzibe ügettem
Azon a régi délutánon.
En és az ég, csupán mi ketten
Értünk a partra
És ottan kézenfogott az álom.
O üdeszerű, drága délutánon.

Isten embere tenger,
tenger bárnyai: kövek
legszebb virágok: köszönet,
be jó lesz visszajövet.

(Dubrovnik)

DEBRECENI JÓZSEF.

— **A képesített kőműves- és ácsmesterek szövetsége** ezúton is értesíti tagjait, hogy a kétszázalékos munkásadóra vonatkozó értesítést a legközelebbi napokban küldi el az alosztályoknak, egyben értesíti azokat, hogy a szövetség hivatalos közleményeit a „Zasztáva“-ban és a „Délbácskai“-ban fogja elhelyezni. Novisad, 1925. július 18. Títkárság.

— **A novisadi regatta-klub** a palánkai (augusztus 9—21-iki) kiállítás alkalmából nagymértékben emelhetné és széles rétegekben megkedveltethetné az evezős-sportot, másrészt pedig sokkal hozzájárulhatna a Palánka és Novisad között ösdiók óta fennálló novisadiaknak hasznára való szomszédai jó viszonynak megszilárdításához és mélyítéséhez, ha a vukovári regatta klubbal idejében érintkezésbe lépve, azzal karöltve a palánkai kiválóan alkalmas Duna-szakaszon (Neštin és Šaregrad között) augusztus 9—15. vagy 16-án délután regatta versenyt rendezne. Nem csak a kiállítási bizottság és a derék palánkai iparosok és kereskedők, hanem Palánka egész közönsége és a kiállítást látogató vendégek is bizonyára örömmel és hálával fogadnák és nemes elhatározást, melyet kiváló evezőseinknek az ügy érdekében javasolni van szerencsénk, mert megvagyuk győződve arról, hogy regattistáink ezzel maguknak dicsőséget és elismerést is szereznek. A kiállítási bizottság nekik e tekintetben mindenben segítségére lenne.

— **Eljegyzés.** Pollák Juliska (Sentes) és Strassberger Imre (Varaždin) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

„Gigászi küzdelmek küszöbén“ . . .

Viharfelhők Európa láthatárán — Saint-Antaire egykori nagykövet szenzációs cikke — Az éhes germán sas

Mig az egyes országok nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy a belső konszolidációt megteremtsék, de kevés sikerrel, addig a nagyvilág politikája mindig jobban és jobban bonyolódik. Az angol The Fortnightly Review, az amerikai North-American Review és a francia La Revue des Deux-Mondes állandóan foglalkoznak a nagyvilág jövője alakulásával és helyzetével.

A német sas szárnya kap

Hosszu és kitaró munkával Németország ma már, mint Saint-Aulaire, Franciaország angol követe írja — ott tart, hogy egy szerződési tervezet terjeszt a népszövetség elé, amelynek tartalma bármilyen meglepő, mégis jellemző az európai s az egész külpolitikai helyzetre s a német törekvések erősödését jelentik.

Ez a tervezet abból indul ki, hogy Németország hajlandó garantálni a francia nyugati határokat és Elzász Lotharingiáról végleg lemond s ennek fejében azt kéri, hogy a rajnavidékét semleges területnek nyilvánítsák, a keleti német határokat megváltoztassák és Ausztriát Németországhoz csatolják. A csatlakozás kimondása népszavazás útján történik a népszövetség ellenőrzése alatt. A rajnavidék semlegesítésének ellenőrzése a népszövetségi csendőrség és repülőraj feladata volna, amelyet Franciaország, Belgium és Németország közösen állítana ki. Így a levert Germánia a győzők mellé kerülne s a német sas valóban szárnya kapna.

Nach Paris . . .

Amilyen egyszerű a terv éppolyan messzeható következményei vannak, amelyben a franciák nem látnak más mint a német régi vágy valóra váltását, amelyet a fenti nagykövet cikke röviden így foglal össze: Nach Paris. Ami a francia erő teljes megtörését jelentené.

Az első lépés ehhez a rajnavidék neutralizálása, semlegesítése volna, mert a Német- és Franciaország közti semleges terület nem engedne átvonulást a francia hadseregnek, vagy azt nagyon megnehezítené s így a lengyel határ mentén a Szovjettel karöltve a német hadsereg nyugodtan operálhatna.

— **Autóverseny Subotica és Novisad között.** A suboticei Nagyvásár és Kiállítás kapcsolatban, mint már jelentettük, nagy autóversenyt rendeznek. Az autóversenyt nem mint eddig tervezték, Szenta és Subotica között, hanem Subotica és Novisad között fogják megtartani. Az autóversenyre már eddig is számos jelentkezés történt — és bizonyos, hogy ritkán látott versenyben lesz része a vásár közönségének. A verseny feltételek a legközelebbi napokban a kiállítás irodájában megtehetőek.

— **Dollár és dinár átutalásait kamatozó folyószámlái betétszámlára elfogadja és azt — teljes vagyoni felelősség mellett — évi 36% kamattal gyűmölcsözött Magyarországi békebeli legtekintélyesebb, tőkelegerebb és legmegbízhatóbb bankja: a Róth Bank Folyószámla-Osztálya Budapest, Vilmos császár-ut 45. Bankpalota. Alapítási éve: 1906. Irjon díjtalan pénzügyi tájékoztatóért.** 1163—3—12

— **Villanyvilágítás lesz Srbobranban.** Srbobrani tudósítónk jelentése szerint a községi képviselő testület által a srbobrani villamosmű felépítésére kiírt pályázatra beérkezett két ajánlat körül a pilseni Skoda műveket fogadták el, mint legkedvezőbbet. A villanytelep felépítését néhány hét múlva kezdik meg.

— **A Polgári Céllovész Egyesület helyiségeiben ma este 8 órakor kezdődik a Katholikus Olvasó és Gazdakör kabareval egybekötött nagy nyári mulatsága.** 1

— **Az oszijekai hajójárat hajói,** mint azt ma lapunkkal a hajózási szindikátus közli, a szükséghez képest megállanak Kamenicán, Banostoron, Suseken, Saringradon, Csében, Novoselón és Koruskon is.

Az osztrák csatlakozás pedig Csehszlovákiát hozná ugyanolyan helyzetbe mint a lengyeleket, mert Németország határos lenne úgy a csehekkel mint a magyarokkal. Ausztrián át pedig a német szellem nemsokára utat törne magának a Földközi tengerhez s összeméne fegyverét az angollal s pedig jobban és keményebben talán mint a franciákkal. Mindezen német törekvés lelke: nach Paris, a francia ellentállás megtörése és az új Hindenburg-vonal felállítása az Atlanti oceántól a Csendes-óceánig.

„A veszély mérhetetlen és küszöbönálló.“

Ez a mondat fejezi ki a franciák nagy-követ cikkében a helyzet komolyságát. A németeknek ugyanis az általános külpolitikai helyzet szövetségese. Ez pedig a következő képet mutatja: A franciák súlyos pénzügyi helyzete — a belga frank külföldi érdekelttség bevonásával iparkodik magát a francia franktól függetleníteni — a marokkói háború az országra bénítólag hat, Anglia, mint azt a North-American Review megjegyzi, nem bizhat abban, hogy az új nemzedék másért mint a brit szigetekért fegyvert fogja; Lengyelországon, Olaszországon és az egész Balkánon pedig ideges nyugtalanság fut végig.

Mig Európa a teljes bizonytalanság nyomasztó terhét nyögi, addig Ázsiában is folynak a készülődések, hol Japán keveri a kártyát s a legnagyobb erővel és hévvel készíti az utat az ázsiai vezetőszerp átvevésére. Japán számít Berlinre és Németországra Tókióra. A német mindenkor kész Ázsiát kijátszani Európa ellen csak hogy kedvez eszmélyét, „nach Parist“, megvalósíthassa.

Ha pedig Anglia az ázsiai helyzetre való tekintettel engedékeny lesz a némettel szemben s a felajánlott tervezet elfogadja, Amerika pedig Japán elleni készülődésére sürgeti a francia adósságok megfizetését, úgy a francia csak magára támaszkodhat s vajjon a „francia gloire“ át törheti-e ezen sürűen s feketén gomolygó felhőket?!

Valóban nem csak a franciák, de egész Európa számára a „veszély mérhetetlen és küszöbön áll.“ (i. r.)

— **Javult Cencsics kapitány állapota.** Novisadon tegnap olyan hírek terjedtek el, hogy a két nappal ezelőtt lezuhant Cencsics II. o. pilótakapitány sérüléseibe belehalt. Érdeklődésünkre kijelentették, hogy a hír egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Cencsics állapota mára annyira javult, hogy tul van minden komoly életveszedelmen, a néhány hét múlva gyógyultan fogja elhagyni a kórházat.

— **Aki mai estjét kellemesen szórakozva akarja eltölteni, az menjen a Katholikus Olvasó és Gazdakör kabareval egybekötött mulatságára.** 2

— **Anyakönyvi kimutatás.** Folyó évi július hó 13. napjától folyó évi július hó 20. napjáig: Született összesen: 25 gyermek és pedig 12 fiú és 13 leány. Elhalt összesen: 11 egyén és pedig: Vászinn Katica 11 hónapos, Gombár Mária 7 hónapos, özv. Holc Ferencné szül. Briksz Mária 68 éves, Moga Ivánka 6 napos, Pusibrk Veszelin városi helypénzszedő 53 éves, Abazovits Salija repülőosztálybeli katonája 22 éves, Kisztnér Karolina, zongora-tanítónő 82 éves, Markovics Milorád kereskedő 25 éves, Tordai Sándorné szül. Oláh Mária 26 éves, Remenicki Karló napszámos 32 éves, Novivrbász, Nagy Lajos asztalos 16 éves, Odzsáci. Házasságot kötött összesen: 5 pár és pedig: Bási Timazénész és özv. Kugler Deszánka, dr. Hektor Majchsner kir. közjegyző és Budiszárvyevits Zórka, ifj. Molnár András kőműves és Herbuth Rozália, Dragomirovics Szevan földműves és Foriskov Katica, Albrecht Román Vilmos, technikai-vállalkozó és Varga Anna.

— **Eltűnt a nisi „Vardar“.** Már hetek óta panaszkodnak a trafikosok és dohányosok, hogy eltűnt a nisi

„Vardar“ a forgalomból. Pedig ez a legkedveltebb cigareta a sok rossz dohány között. Ha valaki cigarettát vásárolt a trafikban, biztos, hogy csak nisi Vardart kért, azaz a Vardárok között azt a cigarettát, amely a nisi dohánygyárban készült. Most már néhány hete, hogy a nisi Vardart sehol sem lehet kapni. Mindenhol csak „travniki“ vagy „sarajevói“ Vardart kínálnak. Ez pedig olyan rossz és komisz, hogy az utóbbi időben tetemesen emelkedett a nikotinnemérgesítő tünetek száma. Érdeklődünk a novisadi dohányjövédéki raktár igazgatóságánál a „nisi“ hirtelen eltűnése miatt és a következő információkat kaptuk: — Mi nem ismerünk különbséget „Vardar“ és „Vardar“ között és a beérkezés sorrendjében osztjuk szét a cigarettadobozokat. Nem igaz, hogy a nisi Vardart kivontuk a forgalomból, van még elég nisi Vardarunk a raktáron, de előbb a ljubljani, travniki és mosztári készítményeket akarjuk szétosztani. Csak be-képzeld, hogy a nisi cigareta jobb, mint a ljubljani vagy travniki, mert a nisi között s vannak éppoly rossz cigaretták, mint a travniki vagy sarajevói között. Havonta 3—4 millió dinár áru cigarettát fogyaszt Novisad, tekintet nélkül arra, hogy nisi-e a „Vardar“ vagy sem. Egyelőre tehát azokat a cigarettákat hozzuk forgalomba, amelyek nem fogynak olyan jól mint a nisi, azután pedig megint csak a „nisi“ kerül a sor.

— **Novisad műkedvelő ifjuságának színe-java gondoskodik arról, hogy a Katholikus Olvasó és Gazdakör mai nyári mulatságán mindenki jól érezze magát.** 3

— **Dollár és dinár megtakarított készpénzt magyar mezőgazdánál, a magyar gyárparban és magyar árukereskedelemben heti 3,4% kamattal gyűmölcsözött Magyarországi békebeli legtekintélyesebb, tőkelegerebb és legmegbízhatóbb bankja: a Róth Bank Folyószámla-Osztálya Budapest, Vilmos császár-ut 45. Bankpalota. Alapítási éve: 1906. Üzleti forgótőkéje: 1 millió aranykorona.**

— **Tizenöt dinárért agyonvetheti magát, ha résztvesz a Katholikus Olvasó és Gazdakör ma este 8 órakor kezdődő kabareján a Lövdében.** 4

Zene

A „Balkán“ egyetemi énekhar hangversenye. A „Balkán“ egyetemi énekhar szerdán, 22-én este 9 órakor nagy hangversenyt rendez a Szlobodaszálló nagytermében. A hangverseny műsorán a legnívósabb szerb és horvát szerzők művei szerepelnek: Adamics, Bajics, Konyovics, Millojevic, Mokranjac és mások. A kart Pacan Svetoluk és Gotovac Jakob a zagrebi opera karmestere dirigálják.

APOLLO		
július hó 19-én		
Repriz!	▽	Repriz!
Spanyol táncosnő		
1294	Pola Negrive,	1—2

— **A legbiztosabb és legjövendőbb tőkebefektetés! Dollár és dinár megtakarított készpénzt ki-helyezi budapesti bérházakra, gyártelepekre és magyarországi mezőgazdasági nagybirtokokra I. helyű jelzálogbiztosítékkal évi 30% kamattal Magyarországi békebeli legtekintélyesebb, tőkelegerebb és legmegbízhatóbb bankja: a Róth Bank Jelzálog-Osztálya Budapest, Vilmos császár-ut 45. Bankpalota. Alapítva 1906. évben. Szóbeli és írásbeli felvilágosítással szívesen szolgálunk S. H. S.-ban fennálló bank-képviselőink.** 1161—3—12

Vizumokat, utleveleket	
az összes követségéknél gyorsan és olcsón beszeres. Hálókoesi, vasúti és hajójegyeket eredeti áron megvált. Beutazási és tartózkodási engedélyek ügyében, valamint az összes utazási ügyekben díjmentesen szolgál felvilágosítással. Napifutárjával bármely megbízást elvállal Beogradban Novisad legregibb utazási irodája	
Vojvodanska Trgovacka Agencija	
1273	Kr. Petra u. 29. 1—8

A csurogi kommunisták bűnpöre

A novisádi törvényszék büntető tanácsa tegnap tárgyalta a csurogi kommunisták bűnügyét. A tárgyaláson Gomirac Vojislav tanácselnök elnökölt, szavazóbírák Petrovics Lyubomir és Primovics J. a jegyzőkönyvet Szubotics törvényszéki jegyző vezette; a vádat dr. Lemaics Jován főügyész helyettes képviselte, míg a védelemt dr. Aradszki Mita, dr. Hadzsi Koszta és dr. Klein Rezső ügyvédek látták el.

A vádlottak padján a következő csurogi lakosok ültek: Buacsa Dusan borbély, Szacsics Joca szabó, Ratkov Sztójko, Cselovics Zsarko, Glavics Radivoj, Cselics Szava, Sztankin Jovan és Szabó Péter földmivesek. Az ügyész azzal vádolta őket, hogy a feloszlott független munkáspárt voltak a tagjai, kommunista röpcédulákat osztogattak, Bucsva és Sztójcsics pedig néhány nappal a választások előtt plakátokat ragasztottak ki Csurog utcáin, amelyek „A szerb munkássághoz és Jugoszlávia összes többi munkássághoz” voltak címezve. A plakátok a mai társadalmi rend ellen izgattak és felszólították a munkásságot, hogy alakítsák meg a föderatív balkáni szovjet köztársaságot.

A tárgyaláson a vádlottak mind tagadták, hogy a független munkáspárt tagjai lettek volna. Mikor azután Gomirac elnök megmutatta nekik saját kezűleg aláírt belépési nyilatkozataikat, azzal védekeztek, hogy ezt Berics Tosa csurogi kereskedő felszólítására írták alá, aki azonban azt mondta, hogy ez a földmives párt belépési nyilatkozata.

Dr. Lemaics Jován főügyész helyettes előterjesztésére Gomirac tanácselnök elővezettette cellájából Crvencsics Nikolát a vajdasági kommunisták vezérét és kérdést intézett hozzá, hogy összeköttetésben állott-e a vádlottakkal és adott-e nekik pénzt a vörös alapból. Crvencsics a leghatározottabban tagadta ezt és azt állította, hogy nem is ismerte a vádlottakat. Csak amikor hallotta, hogy letartóztatták őket, akarta családjukat és őket segíteni, ez utóbbit azonban nem engedélyezte az ügyészség.

Dr. Lemaics Jován főügyész helyettes ezután felolvasta Crvencsics Nikola és a beogradi kommunista központ levelezését ezekben a levelekben a vádlottak neve is előfordul. A bizonyítási eljárás befejezése után dr. Lemaics Jován főügyész helyettes mondta el vádbeszédét és az összes vádlottak elítélését kérte az államvédelmi törvénybe ütköző cselekmények miatt. A védők ezzel szemben a vádlottak felmentését kérték, miután a tárgyalás során egyáltalán nem sikerült a vádhatóságnak a vádlottak bűnösségét bebizonyítani.

A bíróság hosszas tanácskozás után délután két órakor hirdette ki az ítéletet amelynek értelmében Buacsa Dusan és Szacsics Joca az államvédelmi törvény 2. §-ba ütköző bűncselekmény miatt négy-nyolc évi fegyházra ítélte a többi vádlottakat azonban elmentette.

Az ügyész felelbezzett az ítélet ellen, mert Buacsa és Szacsics büntetését enyhéneke találta és azért mert a bíróság a többi vádlottat felmentette. Az elítéltek és védők szintén felelbezztek az ítélet ellen.

Sport

Soko (Becsej)—Radnicski mérkőzés elé fokozott érdeklődéssel néz a novisádi sportközönség. A Becsej legjobb csapatát küldi a küzdelembe és mint a szubotici alkerület legfrissebb első osztályú csapata ambicionálja a győzelmet **Soko: Rozanics, Kelenics, Baltár, Cifra, Arusljevics, Beleska, Uuzinger. Radnicski: Mondovics, Abt, Hacker, Fritzmann, Grünici I., Burai, Grünici II. Dobi, Kicsi, Mandics, Szakács. Bíró: Simonyi.** A mérkőzés fél 6 órakor lesz megtartva a NAK sporttelepen.

Željezničari Subotica—J Makkabi vasárnap délután 5 órakor tartja meg mérkőzését a Karadjordje pályán.

Amatőr (Bécs)—BSK 3:1 (1:1)
Magyar atléták szenzációs győzelme Londonban. A pénteken megkezdődött angol bajnokságokban, amelyen az amerikai atlétákkal együtt a világ legjobbjai vesznek részt, a budapesti atléták szenzációs győzelmeiket értek el. Somfai megnyerte a háromszögletes bajnokságát és a diszkoszvetésben a harmadik lett. Egri a diszkoszvetésben második, a súlydobásban harmadik. A szombati versenyen Somfai még három számban indul Szepes pedig a gerelyvetésben áll starthoz.

Bécs válogatott csapata Reval ellen játszott 12-én és győzött 2:0 arányban. A gólokat — mindkettőt — Schwatos lötte.

— *A Katholikus Olvasó és Gazdákör ma esti kabaréját reggelig tartó tánc követi.* 5

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR
Kiadó: „DELBÁCSKA” lapkiadóvállalat

EZ NOVISAD

A 17.000 dináros szabószámla

A történet hőse egy „nagyon elegánsan” öltözködő novisádi fiatalember, aki az eleganciájához és az ezzel járó közfeltűnéshez egy csekély 17.000 dináros kifizetetlen számla révén jutott, amelynek néhány hét óta az egyik előkelő főtéri szabócég a felperese. Per jött tudniillik a nagy elegancia után, mert a legújabb párisi divatickek boldog tulajdonosa semmi hajlandóságot sem mutatott arra, hogy a számlát kiegyenlítsen. A felperes szabó és az elegáns alperes a törvényszék folyosóján találkoztak. A felperes gondoktól terhelt arccal állott a folyosón, az alperes ellenben hódító eleganciában pompázott. A látottak következtében a szabócég főnökét előntötte a méreg:

— Van képe ebben a ki nem fizetett ruhában jönni a tárgyalásra?...

Az alperes még ma is azon tűnődik, hogy hogyan jelenhetett volna meg a tárgyaláson — ruha nélkül? Hiszen egyetlen ruhája sincs kifizetve.

Kisgyerek és kiskutyája

A Fő-utcán kézenfogva vezet egy kisfiút egy „proletárasszony”. A gyerek érdeklődve áll meg minden pillanatban, az anyja azonban siet, s amikor a gyerek nem akar továbbmenni, megcibálja a fülét, később pofonver, aztán durván továbbvonszolja a síró gyereket. Mellettek egy hölgy egy fehérszőrű kis kutyát vezet pórázon. A kutya is érdeklődik. Megáll és szaglászni kezdi az egyik sarkot. A hölgy sietni akar és szépen, szelíden kéri a kutyát:

— Gyere kis aranyom...

A kis aranyos azonban nem hagyja magát főzni. Tovább szaglász, fintorgatja az orrát, majd megfordul és ellenkező irányban elindul.

— Ó Istenem, Istenem! — sóhajt a hölgy és elindul a kutya után.

„Baba Anka” masszíroz

A Kisfaludy-utcai műintézet igazgatója, akiről néhány nappal ezelőtt irtunk éppenséggel nem érdektelen dolgokat (az információkat a gyógymasszázsánál sokkal megbízhatóbb helyről kaptuk) ma ismét masszírozott. Ezuttal pont belénk, azt állítva egy délutáni lap „Nyiltér” c. nyilvános kirakodóhelyében, hogy elkelve mifelénk is egy kis „fejmasszázs”. Meg kell állapítanunk — csupán az igazság kedvéért — hogy bábá Anka ezuttal egy kis hatásköri tullépést követett el.

Eddig tudtunkkal fejeket nem masszírozott, s továbbra is ajánljuk, hogy maradjon meg csak az alsóbb régiókban. A mi fejünkön amugyse lehet keresni. Nem haragszunk bábá Ankára, de a nyilatkozatában foglalt sulyosan becsületsértő és rágalmazó kitételekért folyamatba tesszük a sajtóperet márcsak azért is, hogy megállapítsuk, ki masszírozta a világra azt a kis nyiltéri közleményt? Viszontlátásra egy kis birói masszázson bábá Anka...

Kevés fáradságot, pénzt és időt

áldoz a fejmosáshoz, amit az elképzeltető legegyszerűbb módon otthon elvégezhet, ha csekély 3 1/2 dinárért vásárol egy csomag „Schaumpont a fekete fejfel”, amelyet pontosan az utasítás szerint használ. A „Schaumpont a fekete fejfel” ideális, enyhe tisztító szer a hajbőrnek és hajának, az egyszerű hajápolás minden követelményének kiválóan megfelel. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban. Egyedüli előállítója: **Hans Schwarzkopf, Berlin-Dahlem**

Fontos, hogy a bevásárlásnál különösen

hangsúlyozza a „fekete fejfel”

Novisadi terménytőzsde

1925 július 18. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai uj VIII, 100% k.

kötés 300, 300 mm

bácskai uj X, duplikált kassza

kötés 300, 1000 mm

Tengeri

bácskai dup. k. kötés 192.50, 100 mm

bácskai VII, dup. k. kötés 195, 500 mm

bácskai Kelebia paritás vámolva

kötés 210, 750 mm

APRÓHIRDETÉSEK

VASKERESKEDŐ SEGÉDET csakis önálló munkaerőt, jó szakismerettel, magyar, német és szerb nyelvtudással mielőbbi belépésre keresek. Kuszlí Gyula vaskereskedése, Novisad, Temerinska ulica 8. 1293-1-2

PULTOK, állványok eladók egyenként. Több vaskereskedőnél, Buzatér 11. sz. Ügynökök díjaztatnak. 1289-1-2

Szoptatós dada

felvétetik

Novisad, Zseljeznicska ulica 32.

1280-1-3

Van szerencsénk t. üzletfeleinknek becses tudomására hozni, hogy

vasáru üzletünket ismét teljes üzembe helyeztük.

Kérjük, hogy szükségletüknek fedezésekor bennünket felkeresni sziveskedjenek, biztosítjuk, hogy eddigi gyakorlatunkhoz hiven jutányosan és előzékenyen fogjuk kiszolgálni.

DIETZGEN IMRE FIAI,
NOVISAD.

A legforgalmasabb helyen házhely eladó.

A vasúti fasorban, a Beograd-vendéglő mellett. Alkalmos építkezésre, az állomással szemben. Bővebbet Kamenička u. 7. 1298-1-2

Kitűnő SALAKSIAI BOR
valódi Provália Hegyi kapható a **Botos (volt Fischer)** vendéglőben, Futaki-ut 102.
Az ucai kimérési ára Dinár 14.—
1301-1-2

Kis portál
beépíteni való, alig használt, vas redőnyvel és üveggel ellátva, azonnal eladó.
Bachinger könyvkereskedő
1300 Njegoševa ul. 14. 1-0

2 jó házból való fiu **tanoncnak**
fegyverműves szakmába azonnal felvétetik
JOSIP IRSAY
fegyverműves, sport és műszaki áruk kereskedése
Petrovaradin, Jelasiceva ulica 43. sz. 1279-1

Lakás,
mely áll 2 szoba, konyha, éléskamra, előszoba, pince és a mellékhelyiségekből, kiadó
Kamenici kapunál, új utcator 58. szám, Marijaš-sal szemben.

Kiadó—eladó:
Futaki-ut 83. sz. a. I. villában egy elegáns butorozott utcai szoba azonnal kiadó, — 3 drb. komplett üvegezett festett 6 rekeszes befelől nyíló ablak, egy kétszárnyú vasrácsos kapu és egy 5 hónapos farkaskutya eladó.

1276 **KIADÓ** 1-2
egy istálló két óra nagy fészer és szénapadlással.
Cím: **Jovan Aranyeva ucca (Damjanics ucca) 3. szám**

Tanulólanysok
GULD GYÖRGY fényképezési műteremben azonnal felvétetnek.

Jobb házból való fiut műkerteszetembe **tanoncznak**
felveszek.
Begovits István
Novisad, Futoski put 113. szám.

Eladók!
Elköltözés miatt sürgősen eladó:
hálószoba butorok, konyha berendezés
és egyéb házi felszerelések, ezenkívül fél hold bevetett konyhakert és hizlálni való sertések
Cím:
Futaki kapu, Vucsetics-féle ház.
1272-1-0

Meghívó
.....
Anovisadi Kath. Olvasó és Gazdakör
1925. évi július 19-én, ma vasárnap a **Lövölde kerthelyiségében kabaréval egybekötött**

nyári táncmulatságot

rendez, amelyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség.
Kezdeté este 8 órakor
Belépődíj személyenként 15 dinár. Műsor után tánc reggelig.
Kedvezőtlen időjárás esetén a mulatság a Lövölde zárt termeiben lesz megtartva.

Nagyvásár és kiállítás 1925. augusztus 22-től 31-ig Suboticán.

A subotici Nagyvásár és Kiállításon részt fog venni az egész SHS királyság mezőgazdasága és ipara. A kiállítás mezőgazdasági osztályán a legszebb mezőgazdasági produktumok, a legkiválóbb tenyészállatok kerülnek bemutatásra, azonkívül a leghasznosabb traktorok és szántóvetőgépek kerülnek kiállításra. A kiállítás időtartama alatt szántókeversenyek, lövészenyek és különféle mezőgazdasági kongresszusokat tartunk.
Külföldi importeurek nagy számban fognak megjelenni.
Vásári igazolványokat kiad városokban minden SHS kereskedelmi kamara és érdekképviselet, kisebb községekben minden jegyző. Külföldieknek minden SHS követség és konzulátus.
Belföldieknek a vásári igazolványokért 30 dinárt, a külföldieknek 80 dinárt kell fizetni. Visum ára 20 dinár.
A vásár és kiállítás 36.000 négyszög méternyi területen lesz elhelyezve, amely méreteinél fogva nagyon alkalmas vásár céljaira.
Suboticától 20 percre fekszik a klimatikus Palic fürdőhely.
Jelentkezni lehet az ipari kiállításra július 31-ig, a mezőgazdasági kiállításra július 31-ig.
Mindен kereskedő, mezőgazda kérjen jelentkezési lapot és azt küldje el a következő címre:

I. Általános Subotici Nagyvásár és Kiállítás.
Táviratcím: **IZLOŽBA.** — Telefon 302. 1175-1-0

Pályázati hirdetmény

A novisadi róm. kath. egyházközség levélbeli zárt ajánlat után bérbé adja a **Vasember palotában** levő földszinti és a **Péter király ucca 30. sz. bérházban** levő földszinti és emeleti üzlethelyiségeit.
Az ajánlatokban feltüntetendő azon összeg, amelyet az ajánlatot tevő évi bérösszeg fejében felajánl.
A beérkezett ajánlatok felett a Hitközség képviselő testülete dönt fentartván magának a jogot, hogy a felajánlott bérösszegre való tekintet nélkül teljesen szabad tetszése szerint kösse meg a bérleti szerződést az ajánlatot tevők közül azzal, akivel akarja.
Bővebb felvilágosítás délelőtt 10—12 óra között **Ábrahám János hitközségi szindikuskánál** nyerhető, Péter király ucca 30. sz. alatt.
Ajánlatok folyó hó 22-ig bezárólag ugyanott adhatók le. Később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A róm. kath. egyházközség elnöksége

Felvétel a Szegedi Növédő Egyesületbe

Felvétel a szegedi szent Erzsébet Otthonba. — A szegedi Katolikus Növédő Egyesület Szegeden, Korona u. 18. szám alatt levő székházában internátust tart fenn, mely a szülői házat pótolja, felvételért a Ferencz József Tudomány Egyetem bármelyik fakultására beiratkozott rom. kath. vallású női hallgatók jelentkezhetnek.
A folyamodványok keresztlevéllal és orvosi bizonyítvánnyal felszerelve 1925. év augusztus hó 25-éig az egyesület elnökségéhez nyújtandók be. A felvétel mindenkor 10 hónapra szól. Az ellátási díj havi 45 aranykorona. Az ellátási díjért napi 4-szeri (négyyszeri) étkezés, lakás, fűtés, világítás és ruhamosztatás, fürdés és kiszolgálás jár. A növendékek vallásérkölcsei nevelését és családi irányu gondozását a fenntartó egyesület biztosítja. Részletes felvilágosítással készséggel szolgál az egyesület elnöksége.

Cím:
„Szegedi Kath. Növédő Egyesület“
1257 Szeged, Korona ucca 18. szám. 1-2

Nagyon forgalmas helyen kiadó egy **üzlethelyiség, pince** és egy nagy **raktár**
Érdeklődni lehet
Petrovics és Gyurkovics-nál
1281 Zsitni trg 11. 1-2

Havi részlet törlesztésre
készítik mérték után **16** szövetekből öltönyöket, felöltőt, ulstert, raglánt, télikabátot, bőrkabátokat stb. 1200, 1400, 1550, 1600, 1800, 2000 és feljebb
Havirészlet 300.—, 500.— dinár.
Grünberger Mór
Novisad, Kr. Alex. 13. nagy választék

Nagyobb novisazi iparvállalat több **TANONCOT** fizetéssel azonnalra keres. Jelentkezni
REKLAM
hirdetőirodában, Novisad, Jevrejska 6. 1287-1-2

Kisebb ház eladó,
Gajeva (Könyök) ucca 17. szám.
Bővebb megtudható délután folyamán ugyanott. 1288-3

Akik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvitelt megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők a „FŐKÖNYVELŐ” címre írjanak, Póstaftók szám 75
818-0

MICHELIN GUMMI
külső és belső kapható:
KOMLÓS TESTVÉREK-
1282 nél Novisad 1-3

Ügyes gépirónó
gyorsírás tudással és német—szerb, esetleg magyar nyelvismerettel azonnalra keresetetik. Csakis elsőrendű erők jönnek igénybe.
Tvorničko Stovarište Štofova „SILESIA“
1295 **NOVI SAD.** 1-2

Speciális ügynökség üzletkőre kibővítése céljából **társat keres,**
ki **150.000 dinár** tőkével rendelkezik, lehetőleg a **bankszakmából.** Írásbeli ajánlatokat „Biztos existenciá” jelige alatt **Kardos hirdetővállalat,** Novisad, Kr. Petra ul. 19. továbbít. 1299-1-2

Keresek
üres 2 szobás lakást és konyhát,
esetleg szoba és konyhát. Cimeket kérem a kiadóba leadni.
1-1

Okleveles gépészmérnök
Kovács és Társa
szivattyú-, motor-, gépgyár és vasöntőde **NOVISAD.**
Gyártételep: Futaki-kapu.
1228-1-6